

Alunperin laatinut Jyväskylän yliopiston informaatikko Mirja Laitinen.
Päivitetty 8.2.2020 (Jorma Tynjälä, jorma.a.tynjala@jyu.fi)

Terveystieteiden hyödyllisiä lähteitä ja www-linkkejä

Kirjastopalvelut:

Yleiset kirjastot: <http://kirjastot.fi/> - voit tarkistaa esim. tuleeko tietty lehti omaan kirjastoon
Jyväskylän yliopiston kirjasto: <http://kirjasto.jyu.fi/>
JYKDOK-tietokanta: <https://jyu.finna.fi/> (päivitetty 9.2.2017; sisältää uuden PCI-hakupalvelun, jolla pääset sekä painettuihin että e-aineistoihin)

Tiedonhankinnan verkkokursseja:

Kirjastotuutori <https://koppa.jyu.fi/avoimet/kirjasto/kirjastotuutori>

Jyväskylän yliopiston kirjaston verkko-oppimateriaalit <https://koppa.jyu.fi/avoimet/kirjasto>
Samalta www-sivulta pääset myös tieteenalakohtaisiin verkkokursseihin (ks. ikkunan vasen laita, Tiedonhankinta eri tieteenaloilla) (päivitetty 28.9.2012)

Vapaasti käytettäviä terveys- ja liikuntatieteellisiä tietokantoja:

PubMed: Lääke- ja terveystieteiden sekä lähialojen tärkein kansainvälinen kirjallisuusviitetietokanta
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>
suomenkielinen pikaopas: <http://www.bmf.fi/file/view/PubMed-opas.pdf> (päivitetty 9.10.2013)

BioMedCentral <http://www.biomedcentral.com/>. Biolääketieteellinen vapaasti luettavien artikkelien julkaisufoorumi, jossa julkaistut artikkelit on arvioitu.

Directory of Open Access Journals (DOAJ) <http://doaj.org/> (päivitetty 9.9.2014)
Lundin yliopiston kirjaston ylläpitämä hakemisto *verkossa vapaasti saatavilla olevista tieteellisistä aikakauslehdistä*. DOAJ sisältää lehtiä, jotka ovat maksutta käytettävissä Internetissä ja joissa toimituskunta tai asiantuntijat arvioivat julkaistavan aineiston.

ERIC Database (Education Resources Information Center = kasvatustieteen viitetietokanta) **ilmaisversio:**
<http://www.eric.ed.gov/>

Free medical journals.com <http://www.freemedicaljournals.com/>
Yli 900 vapaasti käytettävän lääketieteen lehden artikkelipalvelu

PubMed Central (PMC). Terveystieteiden ilmainen verkkolehtipalvelu. Lehtiartikkelit ovat kuitenkin yleensä maksullisia lukuun ottamatta ns. open access -artikkeleita: <http://www.pubmedcentral.nih.gov/>

Spolit <http://www.bisp-datenbanken.de/>. Saksalainen liikuntatieteen tietokanta. Sisältää saksankielisen aineiston lisäksi myös muunkielisiä viitteitä

Muita vapaasti käytettäviä terveystieteellisiä Internet-hakupalveluja:

Elektronisia julkaisuja:

FreeBooks4Doctors <http://www.freebooks4doctors.com/>
Yli 600 lähinnä englanninkielistä lääketieteen vapaasti käytettävää verkkokirjaa

Käypä hoito <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/etusivu> (päivitetty 10.9.2010)
Hoitosuosituksia erilaisiin sairauksiin ja runsaasti tietoa sairaudesta.

Lääkärikirja <http://www.tohtori.fi/?page=1123537/>. TohtoriFI-palvelusta löytyvä lääketieteen sanasto

Merck Manual of Diagnosis and Therapy <http://www.merck.com/mmpe/index.html>. Lääketieteellinen hakuteos, joka on luettavissa kokonaisuudessaan verkossa (päivitetty 6.1.2010)

Linkkilistoja. Aihekokoelmia

AMEDEO <http://amedeo.com/>. Lääketieteellisen kirjallisuuden ilmainen hakupalvelu

Makupalat. Terveys - kauneus <http://www.makupalat.fi/> ja valitse avautuvasta linkistä *Terveys ja sairaus*. Hämeenlinnan kaupunginkirjaston linkkilista. (päivitetty 10.1.2008)

Tilastokeskuksen aiheenmukaiset tilastot <http://www.tilastokeskus.fi/til/index.html>. (lisätty 9.11.2010) ja siellä tilastotietoa terveydestä <http://www.tilastokeskus.fi/til/ter.html>.

EU:n terveysportaali http://ec.europa.eu/health/index_fi.htm (päivitetty 12.10.2013)

Keski-Suomen Hyvis-sivut: <https://www.hyvis.fi/web/keski-suomi> (päivitetty 13.9.2017)

Terveyskirjasto - Luotettavaa tietoa terveydestä (lisätty 8.1.2007):

<http://www.terveyskirjasto.fi>

Koulun terveyskirjasto – Sisällöt soveltuvat terveysopetukseen parhaiten perusopetuksen 5 – 9 -luokille ja lukioon sekä toisen asteen ammatillisiin opintoihin: <http://www.koulunterveyskirjasto.fi/> (lisätty 27.9.2017)

Päihdelinkki <http://www.paihdelinkki.fi/>. A-klinikkasäätiön tuottamaa tietoa päihteistä; sisältää mm. **sivuston erilaisiin testeihin** esim. <http://www.paihdelinkki.fi/fi/testit-ja-laskurit/alkoholi>. Sivuston alla on linkki nuorille suunnattuun sivustoon <http://www.nuortenlinkki.fi/> (päivitetty 12.10.2013)

Asiantuntijaorganisaatioita

Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteellinen tiedekunta <https://www.jyu.fi/sport/> (päivitetty 11.2.2017)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/etusivu (lisätty 6.9.2009)

Suomen sosiaali ja terveys ry (SOSTE) <http://www.soste.fi/> (lisätty 23.1.2012)

World Health Organization (WHO) <http://www.who.int/en/>

UKK-instituutti <http://www.ukkinstituutti.fi/> (päivitetty 10.9.2010)

Internet- ja verkkoaineistojen arviointikriteerejä, tekijänoikeusasiasiaa, tiedon arviointi

Internet-tiedonlähteiden luotettavuuden arviointi: (sisältää myös verkkosivujen arviointiharjoituksia) <http://kiravo.kirjastot.fi/sites/default/files/uploaded/Tiedon%C3%A4hteiden%20luotettavuuden%20arviointi/index.pdf> (päivitetty 10.2.2017)

Opetushallitus: E-oppimateriaalit - http://www.oph.fi/download/144415_Laatura_e-oppimateriaaleihin_2.pdf (lisätty 10.12.2012). Käsittelee mm. tiedon luonnetta ja pedagogisia lähestymistapoja kuten tutkivaa oppimista.

Opettajan tekijänoikeus- ja tietosuojakysymyksiin liittyvää materiaalia (videotallenteita); <http://www.opettajantekijanoikeus.fi> ja suora linkki <http://www.opettajantekijanoikeus.fi/aineisto/12-luentotallennetta-tekijanoikeuksista/> (lisätty 9.9.2014)

Tekijänoikeuksiin liittyvä tietopaketti ja testipaketti eri kouluasteille - myös korkeakouluihin sisältäen opettajankoulutuksen (viimeksi mainitussa tekijänoikeustaidot on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: tekijänoikeustietouteen, erilaisten teosten käyttötaitoon sekä tiedonhankintataitoon ja kriittiseen lukutaitoon). <http://kopiraattila.fi> (lisätty 2.10.2019)

Tietoturvaopas: <http://www.tietoturvaopas.fi/>, ks. myös http://www.edu.fi/turvallisuus_ja_liikenne/turvanetti/yksilon_ja_yhteiskunnan_turvallisuus/tietoturva_ja_internetin_turvallinen_kaytto (Lisätty 8.2.2016)

Tekijänoikeusvapaita kuvia, videoita, ääniä: http://commons.wikimedia.org/wiki/Main_Page?uselang=fi (kuvan käyttöoikeuksista tietoa: ks. kuvien alapuolella teksti (päivitetty 10.2.2017) – (ks. myös <http://creativecommons.fi/> ja <http://search.creativecommons.org/?lang=fi>) (lisätty 15.2.2015)

Vastalääkeyhdistys: lääketieteen opiskelijoiden perustama yhdistys, joka haluaa levittää tutkittua tietoa. <https://www.vastalaake.fi/> (lisätty 21.1.2020)

Hakukoneita

Hakutulokset viittaavat usein tieteelliseen materiaaliin <http://scholar.google.fi/>. (lisätty 10.1.2008)

Online-rekisteritietokantoja (esimerkkejä)

WHO: http://www.who.int/gho/map_gallery/en/ Map Gallery a) Child health – Probability of dying by age 5; b) Noncommunicable diseases - Mean Body Mass Index (BMI) ja liikunta-aktiivisuustietoja (päivitetty 8.2.2016)

Tilastokeskus (esimerkkinä kuolemansyytilastot) (päivitetty 8.2.2020): <http://www.stat.fi/til/ksyyt/tau.html> - Kuolemansyyt - ”41 Alkoholiperäiset taudit ...”

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): <https://www.thl.fi/fi/tilastot/tilastotietokannat> - esim. Seksuaali- ja lisääntymisterveys - Sukupuolitaudit - esim. Klamydia (Huom! Tiedon rajaukset poikkeavat edellisen linkin tavoista) (päivitetty 8.2.2020)

Tutkimustuloksia nuorten terveystottumuksista ja hyvinvoinnista

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen **Kouluterveyskysely** – kattavat tulokset: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tutkimustuloksia> (päivitetty 8.2.2020)

WHO-Koululaistutkimus (HBSC study): <http://www.hbsc.org/> ja siellä Publications – International reports <http://www.hbsc.org/publications/international/>; hyvin käyttökelpoiset **IOS/Android -sovellukset hakusanalla WHO European Health Statistics**, valitse kieli ja mene kohtaan Adolescent health and well-being indicators (HBSC). (päivitetty 8.2.2020)

LIITU - Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. <https://www.jyu.fi/sport/fi/tutkimus/hankkeet/liitu>. Tuloksia vuodelta 2018; aineistoja myös vuosilta 2014 ja 2016. https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2019/09/VLN_LIITU-raportti_web-final-30.1.2019.pdf

Nuorten terveystapatutkimus tietoja julkaistu mm. päihteiden ja tupakkatuotteiden käytön muutoksista Suomessa. Uusin raportti: Nuorten terveystapatutkimus 2019: Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö sekä rahapelaaminen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4105-2> (päivitetty 8.2.2020)

ESPAD, **the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs:** <http://www.espad.org/> Interaktiivista ja havainnollista materiaalia ja tutkimusraportteja (englanninkielinen) (päivitetty 3.2.2013). Uusin suomenkielinen raportti: Nuorten päihteiden käyttö ja rahapelaaminen ESPAD-tutkimus 2019): <http://www.julkari.fi/handle/10024/138792> (päivitetty 8.2.2020)

Muuta (tässä on vain muutamia esimerkkejä erilaisista materiaalinkkeistä)

Hyvinvoinnista ja terveyseroista Suomessa -sivusto: <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot>. Runsaasti materiaalia terveyseroista, sivuston alta löytyy mm. <http://www.findikaattori.fi/fi> (tietoja helposti!) ja <http://www.terveytemme.fi/>. (tilasto- ja seurantatietoja alueittain ja väestöryhmittäin (päivitetty 8.2.2020)

WHO Europe: <http://www.euro.who.int/en/what-we-do/data-and-evidence/equity-in-health/interactive-atlases> - terveyden eriarvoisuutta käsittelevä interaktiivinen sivusto (englanninkielinen) (lisätty 7.10.2011).

Opettajan tietopalvelu -sivusto: <http://www.edu.fi/> on opettajille suunnattu verkkopalvelu, josta löytyy verkko-oppimateriaaleja sekä muuta opetusta tukevaa aineistoa (lisätty 22.1.2011).

Oppimateriaaleja verkosta (Opetushallituksen ylläpitämäsivusto) - valikoituja ja luokiteltuja verkko-oppimateriaaleja opetuksen ja oppimisen tarpeisiin: linkkiapaja.edu.fi (lisätty 25.9.2019)

YLE:n materiaalia: <http://oppiminen.yle.fi/>, <http://oppiminen.yle.fi/ihminen> <https://yle.fi/aihe/oppiminen/media-ja-digitaidot> (päivitetty 21.2.2018)

Syöpäjärjestöjen interaktiivinen tupakkasivusto: <http://www.rookikroppa.fi/>. Sisältää myös testejä tupakan vaikutuksesta elimistöön (päivitetty 8.2.2020)

Työkaluja tupakoimattomuuden edistämiseen: <http://www.tyokalupakki.net/pages/index.htm> (lisätty 13.9.2017)

TEKO – Terve koululainen: <http://www.tervekoululainen.fi/etusivu> (opetusmateriaalia turvallisesta ja terveellisestä liikunnasta erityisesti yläkoulujen ja liikunnan ja terveystiedon opetukseen (lisätty 21.11.2012); ks. myös <http://www.terveurheilija.fi/terveurheilija-ohjelma> (Liikuntavammojen Valtakunnallinen Ehkäisyohjelman (LiVE) (päivitetty 9.9.2014) ja <http://www.tervekoululainen.fi/opetusmateriaalit/mobiilipelit> (lisätty 13.9.2016)

Mediataitokoulu: <http://www.mediataitokoulu.fi/etusivu/> (lisätty 28.1.2014)

Ilmaista materiaalia opetukseen: <http://www.subjectaid.fi/?cc=Raket1303> (lisätty 19.3.2013)

Teemoja nuorten elämän eri alueilta: <http://www.nuortencilama.fi/elavaa-elamaa>: Hyvinvointi ja terveys – sisältää myös esim. ”[Hyvän unen lyhyt oppimäärä –oppaan](#)” (YTHS) (päivitetty 8.2.2016)

Fressis - Syöpäjärjestöjen ylläpitämä sivusto nuorille: <https://www.fressis.fi/> (lisätty 5.9.2018)

Opetusmateriaalia seksuaalisen häirinnän ehkäisystä koulussa:
<http://eimeidankoulussa.fi/> (lisätty 12.2.2015)

Elämäntaitomateriaalia opiskelijoille: <https://www.nyyti.fi/opiskelijoille/opi-elamantaitoa/> (lisätty 31.3.2017)

Tietoa ja tehtäviä tupakkatuotteista eri kouluasteille: <http://NikEdu.fi> (lisätty 8.2.2019)

Mannerheimin lastensuojeluliitto: <https://www.mll.fi/> (lisätty 8.2.2019)

Väestöliitto: <http://www.vaestoliitto.fi/> (lisätty 8.2.2019)

Nuorten mielenterveystalo: <https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/Pages/default.aspx> (lisätty 8.2.2019)

Ehkäisevä päihdetyö: <http://www.ehyt.fi/> (lisätty 8.2.2019)